

є відсутність належного нормативно-правового забезпечення. Річ в тім, що основним нормативно-правовим документом, який визначає умови здійснення горизонтального моніторингу, а також права й обов'язки сторін, які задіяні у цьому процесі є меморандум. По своїй суті, меморандум – це «нотатка для пам'яті або пояснювальна письмова довідка», тобто він не може бути повноцінним юридичним документом. Все тримається лише на чесному слові та довірі [3].

Наступним недоліком впровадження даної системи є так звана «закритість» деяких підприємств та великий відсоток тінізації економіки. Щоб процес горизонтального моніторингу успішно діяв, на підприємстві повинен постійно бути працівник органу ДПС, який буде мати увесь доступ до бухгалтерії на підприємстві, щоб мати змогу аналізувати та повідомляти керівництво про можливі порушення та ризики. На що, звісно ж, не всі великі платники податків ладні погодитись. Таким чином, такий вид податкового контролю створює додаткові ризики для суб'єкта господарювання в контексті захисту конфіденційної інформації про його діяльність.

Підсумовуючи зазначене вище, треба додати, що, на жаль, навіть під час першого етапу тестового введення даної системи при наявності таких добровольців, як ТОВ СП «Нібулон», ВАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПП «Лукойл-Україна і ПАТ «Лукойл-Одеський НПЗ», ТОВ «Метро Кеш Енд Кері Україна», ДПАЗТУ «Укрзалізниця», органи ДПС не знайшли спільної мови з великими платниками податків. Тому, на мою думку, не потрібно просто запозичувати досвід інших країн ЄС щодо контролю над справлянням податків. Варто, перш за все, створити нову або підлаштувати існуючу дієву систему під реалії менталітету та податкового клімату нашої держави, враховуючи всі ризики та рівень тінізації економіки. Лише таким чином вдасться домогтися позитивних результатів. Тому я вважаю, що дану систему податкового моніторингу не доречно застосовувати в реаліях нашої економіки доти, доки не буде існувати дієвий контроль над тінізацією економіки та, звісно ж, належний податковий менталітет.

Література:

1. Система адміністрування податків в Україні [Електронний ресурс] / Паславська Роксолана Юріївна. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/dis_Paslavska.pdf.
2. Горизонтальний моніторинг: експеримент незабаром перетвориться на постійний сервіс [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ck.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/82543.html>.
3. Горизонтальний моніторинг як новий сервіс для сумлінних платників податків [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://sfs.gov.ua/arhiv/modernizatsiya-dps-ukraini/povidomlenia_/2012_povidomlenia-modernizatsia/print-59282.html.

Бойко В.П.

кафедра міжнародних фінансів, аспірант

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник – д.е.н., професор кафедри міжнародних фінансів Токар В.В.

ЦИФРОВА ВАЛЮТА ЯК ОСНОВНИЙ ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ МАЙБУТНЬОГО

Цифрова інфраструктура та криптографія зробили можливим передачу унікальної інформації між користувачами в мережі Інтернет, що призвело до появи

децентралізованих систем обліку та передачі цифрових еквівалентів цінності. Мова йде не тільки про платіжні системи – розробляються системи по токенизації активів, проекти у сфері Інтернету речей, децентралізовані біржі, платформи для кросс-чейн операцій (атомарні свопи) та у цілому сфера так званих децентралізованих фінансів (Decentralized Finance, DeFi) – активно розвиваються фінансові інструменти, побудовані на блокчейні і засновані на протоколах з відкритим вихідним кодом або модульних структурах для створення і випуску цифрових активів.

У новому щоквартальному звіті Банку міжнародних розрахунків (BIS) відзначається, що сучасні платіжні системи перетворилися на безпечніші, швидші та дешевші, але все ще мають два основних недоліки: доступ споживачів до трансакційних рахунків та доступність транскордонних платежів. Взаємодія цих двох недоліків є особливою проблемою для країн, що розвиваються, в яких грошові перекази становлять значну частку ВВП. Світова система транскордонних платежів переважно функціонує в мережі банків-кореспондентів, кількість мережевих зв'язків яких зменшилася приблизно на 20 % за період з 2011 по 2018 рік. При цьому у багатьох країнах, що розвиваються щонайменше 25 % дорослих людей не мають рахунку. В Африці та арабському світі частка таких людей перевищує 50 % [1].

В Україні достатньо розвинена фінансова система і громадяни все більше віддають перевагу електронним способам розрахунків. Цифрові платіжні системи стають більш зручними і доступними, а паперові гроші поступово зникають із обігу. За даними аналітичного сервісу Statista у світі активно розвивається цифрова торгівля і виокремлюється динаміка розвитку POS-платежів завдяки розширенню цифрових способів прийому платежів у торговельних мережах. У 2019 році фахівці нарахували 1 133,3 млн. користувачів POS-платежів. Протягом наступних трьох років очікується, що кількість користувачів досягне 1 577,2 млн. користувачів [2].

Вже стабільним рятівником від'ємного сальдо зовнішнього торговельного обороту в Україні є приватні перекази з-за кордону, що майже подвоїлись за період 2008-2018 рр. з 6 177,0 до 11 111,0 млн. дол. США [3]. Н. Ясинська досліджувала фінансові індикатори впливу грошових переказів трудових мігрантів на соціально-економічний розвиток домогосподарств і відзначила суттєвий вплив грошових переказів на ВВП, як результат активізації споживчої поведінки домогосподарств. Витрати на переказ в Україні через популярні системи переказів в середньому на рівні 1 % [4].

Однорангові моделі (Peer-to-peer, P2P) переважно засновані на технології блокчейн і є вирішенням проблем доступу споживачів до рахунків та транскордонних платежів. Децентралізовані платіжні системи, розрахункова одиниця яких прив'язана до традиційних грошей, або так звані «стабільні монети», набирають популярності на зростаючому ринку криптовалют, що сприяє поширенню таких способів здійснення розрахунків. І поки центральні банки тестують нові технології, фінтех компанії активно розвивають цей напрямок діяльності (USDT від Tether Ltd., USD Coin від Circle, True USD від TrustToken та ін.). Такі моделі добре підходять для роздрібних платежів, оскільки мають відносно низьку вартість і дозволяють здійснювати великі обсяги операцій.

Українська біржа Куна вже випустила цифрову гривню із резервом у 1 млн. грн. на блокчейні Ethereum, а Національний банк України завершив тестування електронної гривні на базі технології Stellar Lumens. Результати у цілому позитивні, але мають бути

вирішені фундаментальні питання щодо: моделі функціонування цифрової гривні (централізована або децентралізована); технології, що має використовуватися (публічні або приватні блокчейни, власні доопрацювання); рівня анонімності користувачів при здійсненні операцій з електронною гривнею [5].

Децентралізовані платіжні системи можуть сприяти зменшенню частки паперової готівки в обігу та розширенню способів здійснення транскордонних розрахунків, але в той же час ускладнюють контроль за переміщенням капіталу. Фахівці BIS дослідили ініціативи центральних банків різних країн у впровадженні цифрової валюти із використанням технології блокчейн і результати пілотних проектів неоднозначні. Деякі проекти відзначають, що витрати перевищують вигоди, а інші просуваються до впровадження. Зокрема, центральні банки в ринкових економіках, що розвиваються, переходять від концептуальних досліджень до практичного запровадження [1].

Вплив цифрової готівки на екосистему платіжного ринку України та попит на цифрові гроші з боку користувачів ще належить досліджувати докладніше – децентралізовані платіжні системи в залежності від способу організації вимагають моніторингу каналів надходження коштів. Також важливо забезпечити належний контроль ризику ліквідності таких платіжних систем (аудит резервів у емітентів).

Література:

1. BIS Quarterly Review [Електронний ресурс] // Bank for International Settlements. – 2020. – Режим доступу: https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt2003.htm.
2. Mobile POS Payments [Електронний ресурс] // Statista. – 2020. – Режим доступу: <https://www.statista.com/outlook/331/100/mobile-pos-payments/worldwide>.
3. Динаміка обсягів приватних грошових переказів в Україну [Електронний ресурс] // Національний банк України. – 2020. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/statistic/sector-external/data-sector-external>
4. Ясинська Н. Фінансові індикатори впливу грошових переказів трудових мігрантів на соціально-економічний розвиток домогосподарств / Н. Ясинська // Світ фінансів. – 2018. – №2. – С. 123–135.
5. Аналітична записка за результатами пілотного проекту “Е-гривня” [Електронний ресурс] // Національний банк України. – 2019. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Analitichna_zapiska_E-grivnya.pdf?v=4.

Бойко Р.В., Галустян Р.О.,

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 5 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н., доц., докторант кафедри фінансів Пислиця А.В.*

ПОДАТКОВІ РИЗИКИ ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЇХ МІНІМІЗАЦІЯ

Податкові відносини супроводжують більшість господарських операцій суб'єкта господарювання, а отже, мають безпосередній вплив на їхню ефективність. В умовах становлення сучасних ринкових відносин податки в економіці України перетворилися на одну із суттєвих статей витрат підприємств, що не може не відобразитися на рівні підприємницької та інвестиційної діяльності. Як і будь-які господарські операції, процес оподаткування супроводжується ризиком. Тому критерієм оцінки якості управлінських рішень у сфері податкової діяльності підприємства повинна бути не стільки